

معرفی‌های گزارشی

◀ قرآن و حدیث

◊ سهم زنان در نشر حدیث

مهدی مهریزی؛ چاپ اول، قم: دارالحدیث، ۱۳۸۷، وزیری، ۲۷۶ ص.

این کتاب می‌کوشد روزنه‌ای برای نشان دادن سهم زنان در نشر حدیث، دانش‌های حدیثی و معارف ویژه حدیث در پانزده قرن تاریخ اسلامی بگشاید.

مباحث این کتاب در چهار بخش تنظیم شده است: بخش نخست، به منبع‌شناسی اختصاص دارد. در بخش دوم، عرصه‌های خدمت زنان به حدیث، به تفصیل بازگو شده است. در بخش سوم، فهرست روایت‌های زنان شیعی در مصادر اصلی حدیث شیعه گزارش شده است و آخرین بخش، با عنوان گزارش تفصیلی چند پژوهش، حاوی چند مبحث تکمیلی در این موضوع است.

نویسنده کتاب سهم زنان در نشر حدیث، تلاش‌های علمی زنان را در بغداد، در قرن‌های پنجم و ششم هجری، جستجو کرده، در زمینه علوم دینی و علوم عربی،

۱۸۹ زن را معرفی کرده است.

مؤلف این کتاب، آثار دیگری نیز در معرفی تلاش‌های علمی زنان در قرن چهارم و نیز نیشابور دارد.

◊ تحکیم خانواده از نگاه قرآن و حدیث

محمد محمدی ری‌شهری، با همکاری عباس پسندیده؛ ترجمه حمیدرضا شیخی؛ قم: مشعر، زمستان ۱۳۸۷، وزیری، ۵۲۰ ص.

نهاد خانواده، اصلی‌ترین رکن جامعه و بستر فرهنگ‌های گوناگون و زمینه‌ساز خوشبختی و یا بدبختی انسان‌ها و امت‌هاست؛ از این رو اسلام که در بردارنده برنامه سعادت و تکامل بشر است، عنایت ویژه‌ای به سلامت، رشد و پویایی این نهاد سرنوشت ساز دارد.

این کتاب که با بهره‌گیری از آیات و روایات بدین موضوع مهم پرداخته، در سه بخش اصلی سازمان یافته است:

۱. تشکیل خانواده؛ ۲. عوامل تحکیم خانواده؛ ۳. آسیب‌های خانواده.

اسلام در سه زمینه یاد شده، رهنمودهای مهم و سازنده‌ای دارد که در این مجموعه

به صورتی منسجم و با شیوه‌ای نو و همراه با تحلیل‌های موردنیاز ارائه می‌گردد.

بخش یکم: تشکیل خانواده، در شش فصل با این عناوین بحث شده است:

۱. تشویق به تشکیل خانواده؛ ۲. حکمت تشکیل خانواده؛ ۳. موانع تشکیل خانواده؛ ۴. آداب ازدواج و تشکیل خانواده (در ادامه این فصل پژوهش درباره مهر السنّة (مهر محمدی) آمده است)؛ ۵. آداب عروسی؛ ۶. خانواده نمونه.

بخش دوم: عوامل تحکیم خانواده، از هفت فصل تشکیل شده است: ۱. محبت و مهربانی و عطف؛ ۲. خوری‌های والا و کردارهای نیکو؛ ۳. تربیت دینی؛ ۴. پاسداشت حقوق؛ ۵. تلاش برای تأمین نیازهای اقتصادی خانواده؛ ۶.

پاسخ دادن به غرایز جنسی؛ ۷. دعا کردن. همچنین در انتهای بخش دوم، تحلیلی کلی درباره عوامل تحکیم خانواده آمده است.

بخش سوم: آسیب‌های خانواده، در سه فصل با این عناوین بحث شده است:

۱. آسیب‌های کلی خانواده؛ ۲. آسیب‌های خانواده از سوی شوهر؛ ۳. آسیب‌های خانواده از سوی زن. همچنین در انتهای بخش سوم تحلیلی کلی درباره آسیب‌های خانواده آمده است.

این اثر، نیاز پژوهشگران مسائل خانواده را به منابع اسلامی برآورده می‌سازد و همه خانواده‌ها، به ویژه جوانان، برای رسیدن به زندگی همراه با آسایش و آرامش، می‌توانند از آن بهره‌مند شوند.

◀ منتخب نهج الذکر (همراه با ترجمه)

محمد محمدی ری‌شهری، با همکاری رسول افقی؛ ترجمه حمیدرضا شیخی؛ قم: دارالحدیث، چاپ اول، ۱۳۸۷، ۶۴۰ ص.

در این کتاب، افزون بر تبیین مسائل کلی مربوط به یاد خدا، درباره ده عنوان از بارزترین مصادیق ذکر در قرآن و احادیث اهل بیت (ع)، به تفصیل، مطالبی ارائه شده است. این اذکار بسمله، تسبیح، تحمید، تهلیل، تکبیر، حوقله، استثناء، استغفار و صلوات بر پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) است.

احادیثی که از خاندان پیامبر (ص) روایت شده‌اند، در واقع حدیث پیامبر (ص) هستند؛ به همین دلیل در این کتاب، از همه احادیث روایت شده از پیامبر (ص) و خاندان او، به یکسان بهره گرفته شده است.

همه روایات مربوط به هر موضوع، از منابع گوناگون شیعه و اهل سنت، استخراج و کامل‌ترین، موثق‌ترین و کهن‌ترین آنها گزینش شده است.

از ادعیه نیز، جز در مواردی اندک، تنها از آنهایی که مربوط به پیامبر و اهل بیت (ع) هستند، بهره گرفته شده است. از آوردن روایات تکراری اجتناب شده است؛ جز

در مواردی که نکته مهمی در تفاوت واژه‌ها و اصطلاحات، نهفته بوده است و یا در مواردی که متن حدیث، در متون شیعه و اهل سنت، تفاوت داشته است و یا آنجا که متن حدیث، پیش از یک سطر نبوده و مربوط به دو باب بوده است.

در مواردی که متن‌های رسیده از پیامبر (ص) و امامان، متعدد بوده‌اند، حدیث پیامبر (ص) در متن و نشانی روایات ائمه (ع) با ذکر عنوان و منبع، در پانویست آمده است؛ مگر آنکه حدیث آنان نکته تازه‌ای داشته باشد که در این صورت، آن حدیث در متن آورده می‌شود.

در هر موضوع، پس از ذکر آیات مربوط به آن، روایات پیشوایان به ترتیب زمانی، از پیامبر خدا (ص) تا امام مهدی (عج)، آورده می‌شوند؛ مگر آنکه روایتی در تفسیر آیات ذکر شده باشد - که در این صورت، پیش از روایات دیگر می‌آید - یا آنکه تناسب موضوعی روایات، ترتیب دیگری ایجاب کند.

در آغاز هر روایت تنها نام پیامبر (ص) یا امامی آمده است که حدیث از او نقل شده است؛ مگر آنکه راوی، فعل آنان را نقل کرده باشد یا سوال و جوابی در میان باشد و یا راوی، سخنی در متن حدیث آورده باشد که کلام پیامبر یا آن امام نیست.

به دلیل تعدد نام‌ها و القاب پیامبر و امامان، نام واحدی برای هر یک از آنان برگزیده شده که به صورت ثابت، در اول روایت می‌آید و بر شخص مورد نظر، دلالت می‌کند.

در پانویست‌ها، منابع احادیث، به ترتیب معتبرترین آنها تنظیم شده‌اند.

هرگاه دسترسی به منابع اولیه ممکن باشد،

حدیث مستقیماً از آنها نقل می‌شود؛ آن‌گاه نشانی بحار الانوار (در احادیث شیعه) و کنز العمال (در احادیث اهل سنت) به عنوان دو منبع اساسی و جامع حدیث شیعه و اهل سنت، افزوده می‌شود.

پس از ذکر منابع، گاه با نشانه «ر» که به منابع دیگر ارجاع داده می‌شود؛ چرا که در مواردی، متن ارجاعی با متن نقل شده تفاوت بسیار دارد؛ ولی در عین حال، با متن اصلی و موضوع بحث، مرتبط است. ارجاع به ابواب دیگر این کتاب، به جهت تناسب و اشتراک محتوایی میان احادیث آنهاست.

هدف از درآمدهایی که برای فصل‌های کتاب، نوشته شده یا توضیحات و استنتاج‌هایی که در پی احادیث آمده است، ارائه چشم‌انداز کلی روایات آن بخش با آن فصل است. گاه هم به توضیح و تبیین برخی از مفاهیم دشوار و پیچیده احادیث پرداخته شده است.

◀ تاریخ حدیث شیعه در سده‌های دوازدهم و سیزدهم

حسین صفره؛ چاپ اول، قم: دارالحدیث، ۳۹۹ ص.

حدیث در طول حیات خویش فراز و نشیب‌های بسیاری به خود دیده است. شناخت این مسیر و شرایط زمانی و رویدادهای تأثیرگذار در حوزه حدیث برعهده تاریخ است. بدون شک بهره‌مندی صحیح و دقیق از تمام زوایای یک حدیث، تنها با بررسی سند یا متن آن میسر نیست و مطالعه تاریخ حدیث شرط لازم آن است. مؤلف در این کتاب با انتخاب یک دوره دوست ساله، تلاش دارد وضعیت حدیث شیعه در دو قرن دوازدهم و سیزدهم هجری

را بررسی نماید. او با ارائه گزارشی از اوضاع فرهنگی و اجتماعی این دو قرن در فصل اول، بستر و زمینه فعالیت در عرصه حدیث را روشن نموده است.

در فصل‌های دوم و سوم و چهارم، مؤلف آثار حدیثی این دوره را در موضوع کلی (متون حدیثی - علوم حدیث و فعالیت‌های حدیثی) دسته‌بندی و گزارش کرده است. فصل پنجم هم با عنوان «محدثان و مشایخ اجازه» به شرح حال مختصر و ارائه فهرستی از آثار حدیثی بیش از هفتاد نفر از دانشمندان شیعه این دوره - که نقش بیشتری در عرصه حدیث داشته‌اند - اختصاص یافته است.

◇ گفتگوهای صورتی

مهدی خسروی سرشکی؛ قم؛ سازمان چاپ و نشر دارالحدیث، ۱۵۸ ص.
کتاب گفتگوهای صورتی شامل ده گفتگو با کارشناسان است که در شماره‌های مختلف نشریه «حدیث زندگی» به چاپ رسیده است.

این کتاب چهارمین مجلد از مجموعه کتاب‌های «حدیث زندگی» است که با هدف انتشار مقالات، گفتگوها و دیگر آثار برگزیده مجله «حدیث زندگی» تدوین شده است.

مجموعه گفتگوهایی که در این مجلد، از نظر خوانندگان می‌گذرد بدین شرح است: جمعه ابزار شما، فکر شماست (گفتگو با مرتضی مقدمی پور)، موفقیت در کمین شماست (گفتگو با معصومه ابتکار)، شناخت و آشنایی، شرط اصلی ازدواج (گفتگو با محمد مهدی صفورایی)، سرمایه‌ای که دیگر سرمایه‌ها را به کار می‌اندازد (گفتگو با کامران

ربیعی)، میراث معنوی، بازتاب هویت یک ملت (گفتگو با محمد توکل)، اصلاحات، پالایشگری در چارچوب هویت است (گفتگو با حجة الاسلام والمسلمین مهدی مهریزی)، رعایت جایگاه حقوق و شایستگی شهروندان (گفتگو با بهرام اخوان کاظمی)، نگار من که به مکتب نرفت (گفتگو با مصطفی دلشاد تهرانی)، دین هرکس به شکل خلقیات او ظاهر می‌شود (گفتگو با مسعود آذربایجانی)، نماینده نوع دوستی ایرانیان (گفتگو با احمد نوربالا).

◇ تاریخ حدیث شیعه از آغاز سده چهاردهم هجری تا امروز

مرتضی وفاپی؛ قم؛ دارالحدیث، ۳۱۶ ص.
این کتاب پنجمین جلد از مجموعه کتاب‌های تاریخ حدیث شیعه به شمار می‌آید. در ابتدای این کتاب آمده است: «حدیث در طول حیات خویش از بدو ظهور تا کنون فراز و نشیب‌های بسیاری به خود دیده است. شناخت این مسیر و ویژگی‌های آن را تاریخ حدیث بر عهده دارد که رشته‌ای واسطه، میان دو دانش حدیث‌شناسی و تاریخ است.»

در بخش دیگری از کتاب تاریخ حدیث شیعه، به صورت تفصیلی، تاریخ حدیث شیعه در قرن چهاردهم و ریح اول قرن پانزدهم هجری بررسی شده است.

این کتاب در پنج فصل «کلیات»، «مختصری از وضعیت فرهنگی - اجتماعی سده چهاردهم هجری»، «بررسی متون حدیثی» تحت عنوان‌های جوامع حدیثی، مسندنویسی، ازبیین‌نگاری، و متون دعا، «علوم حدیث»، «فعالیت‌های حدیثی» و «مشایخ اجازات این سده و

بعضی از اجازه‌نامه‌ها و مجازان آنها» تدوین شده است.

◁ فلسفه و کلام

◇ مهدویت در منظر امام خمینی (ره)

ابوالفضل هدایتی، چاپ اول، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی (ره)، ۲۶۲ ص، رقعی (شومیز).

امام خمینی (ره)، پیامبر اسلام را مصداق بزرگ انسان کامل می‌شناسد و پس از او امامان هدایتگر شیعه را مصداق‌های بارز انسان کامل می‌شمارد و در نهایت امام عصر (عج) را مصداق عینی و حاضر انسان کامل در آخر زمان می‌داند. بدین گونه زمان غیبت کبری زمانی نیست که انسان‌ها دچار محرومیت از اسوه حسنه یا هادی صالح باشند و سرگردان بمانند. از تفسیر امام راحل برمی‌آید که لازمه‌ی اعتقاد به انسان کامل - مهدی موعود - در دوران غیبت همانند دوران حضور، اعتقاد به ائمه‌ی اطهار پیامبر اسلام (ص) است. همانطور که در دوران‌های پیشین امامت و بعثت، پذیرش قلبی و عملی رهبری انسان کامل در عینیت زندگی و جامعه، ضرورت ایمان به خدا و آخرت به شمار می‌آمد، در عصر غیبت مهدی (عج) نیز چنین است، بنابراین شناخت حجت و امام زمان در عصر حاضر پیروی از ایشان و هماهنگی عمل خویش با عمل صالح ولی حق، از لوازم اجتناب‌ناپذیر عقیده‌ی انسان به وجود عینی انسان کامل است. کتاب حاضر مباحث مربوط به مهدویت از دیدگاه امام خمینی (ره) و نظرات و آرای ایشان در این خصوص را دربر دارد که

نشان دهنده‌ی جایگاه مهدویت است. عناوین بخش‌های کتاب عبارت است از: سیمای مهدی موعود (عج)؛ دوران غیبت حضرت مهدی (عج)؛ قیام و ظهور مهدی موعود (عج)؛ پیوند امام مهدی (عج) با عاشورا و انقلاب اسلامی.

◀ اخلاق و تربیت

◊ انتقاد و خودانتقادی در سبهر اخلاق و هویت اسماعیل کاوسی، مهدی حبیبی، چاپ اول، بیرجند: فکر بکر، ۱۵۲ ص، پالتویی (شومیز).

یکی از مسائل حل نشده در میان بسیاری از افراد، مفهوم و کارکرد انتقاد و جایگاه آن است که تعاریف بسیاری برای آن وجود دارد. برخی از فرهنگ‌ها انتقاد را به عیب جوئی معنا می‌کنند، در حالی که اساساً انتقاد به معنای گزینش بهتر است. هر چند که همراه این گزینش، نوعی رد صلاحیت و عیب‌نمایی وجود دارد. انتقاد باید هدف‌دار، سازنده، دوستانه و برای رسیدن به رشد و شکوفایی باشد و باید از انتقادهای مغرضانه، نابه‌جا و ویرانگر پرهیز کرد. گسترش فرهنگ انتقاد و انتقادپذیری و از آن بالاتر پدید آمدن حالت خودانتقادی در ضمیر انسان زمینه‌ی رشد فردی، همبستگی اجتماعی و سلامت جامعه را به وجود می‌آورد، زیرا که لازمه‌ی این همبستگی، صداقت، صراحت و حس مسئولیت متقابل است که این‌ها از نتایج انتقاد محسوب می‌شوند. هم‌چنین دین اسلام نیز، مسلمانان را به درک و پذیرش انتقاد دعوت کرده و آنان را متوجه اهمیت خودکاو و اصلاح خویش

یا به عبارتی خودانتقادی کرده است. از این رو نگارندگان در کتاب حاضر به موضوع انتقاد و خودانتقادی پرداخته و مباحثی هم‌چون: کارکرد انتقاد، چگونگی روبه‌رو شدن با انتقاد، مکانیزم‌های دفاعی در برابر انتقاد، و اصول انتقاد از خود را بررسی کرده‌اند.

◊ کار در کلام استاد شهید مرتضی مطهری

فرهنگسرای کار، چاپ اول، تهران: نشر شهر، ۳۲ ص، حبیبی (شومیز).

کار از دیدگاه اسلام، شأن و اعتبار فوق‌العاده‌ای دارد. به طوری که پیامبر گرامی اسلام به دستان پینه‌بسته‌ی کارگر بوسه می‌زد و حضرت علی (ع) با دستان خویش قنات حفر می‌کرد و در مزرعه به کشت و کار می‌پرداخت. متفکر و فیلسوف معاصر، استاد شهید مرتضی مطهری، در باب ارزش کار و نظام کارگر در اسلام، سخنان آموزنده و ارزشمندی دارند که در آثار متعدد ایشان بیان شده‌اند. ایشان در این سخنان، آثار و پیامدهای مثبت کار را از ابعاد گوناگون بررسی کرده و زیان‌های بی‌کاری را از جنبه‌های فردی و اجتماعی برشمرده‌اند.

◀ تاریخ و شرح حال

◊ خاطرات پیشکسوت مطبوعات

محمد محمدی، ویراستار: عباس دبستانی، چاپ اول، کرمان، ولی، ۴۷۸ ص، وزیری (شومیز).

خاطره‌نویسی به شیوه‌های جدید، که به خصوص در چند دهه‌ی اخیر رواج یافته، از دوره‌ی قاجاریه به شکلی مستقل و جدی هویدا شد؛ کم‌کم با رواج صنعت

چاپ و پدید آمدن روزنامه‌ها و نشریات گوناگون و ساده‌تر شدن سبک نگارش نویسندگان و بالاتر رفتن سطح معلومات عمومی، خاطره‌نویسی مقبولیت بیش‌تری یافت. در طول تاریخ مطبوعات ایران، به ویژه در صد سال اخیر، روزنامه‌ها بهترین آینه‌ی انعکاس خاطرات بوده‌اند. کتاب حاضر حاوی خاطرات یکی از پیشکسوتان مطبوعات کرمان به نام آقای محمد محمدی است. عناوین برخی خاطرات عبارت‌اند از: شهردار موقت کرمان؛ افشاگری استاندار سابق؛ مار تشنه انجمن شهر را هم زد؛ کشف سنگ قبر چهارصدساله در جنگل قاسم؛ رابطه‌ی خوراک مغز و کار سیاسی؛ چرا سرمایه‌دارهای مابی‌خبر هستند؛ دهن کجی خرابه‌های سطح شهر و ادعای عجیب ریاست جمهوری ما.

◊ ردهای آتش؛ با نگاهی به زندگی سیدجمال‌الدین اسدآبادی

مهدی میرکیایی، چاپ اول، تهران: نکا (توسعه کتاب ایران)، ۳۱۸ ص، رقعی (گالینگور).

سیدجمال‌الدین اسدآبادی (۱۲۵۴ - ۱۳۱۵ هـ. ق) - حکیم و فیلسوف، و آزادی‌خواه معروف مشرق زمین - در اسدآباد همدان و به قولی در همدان و به قولی در اسدآباد کابل به دنیا آمد. سفری به هند کرد و به تحصیل علوم عقلی و ریاضی پرداخت. سپس به حج رفت و به کابل بازگشت و به خدمت امیر دوست محمدخان پیوست. آن‌گاه به قسطنطنیه رفته و پس از شش ماه به عضویت انجمن دانش درآمد. اما پس از چندی از آن‌جا تبعید شد و به قاهره رفت و به ترویج افکار و عقاید نو

پرداخت. محمد عبده در مصر به او پیوست. آن دو هفته‌نامه‌ی عربی «العروة الوثقی» را تأسیس نمودند. افکار آزادی خواهانه‌ی وی موجبات نگرانی ناصرالدین شاه را فراهم آورد. از این رو او را بازداشت کرده و با حرمتی تحت الحفظ به عراق فرستادند. سپس از بغداد به بصره و سپس به لندن و سرانجام به دعوت سلطان عثمانی به استانبول رفت و در آن جا بود تا وفات یافت. سیدجمال سلاطین و بزرگان ممالک اسلامی را به اتحاد اسلامی دعوت می‌کرد و تحصیل و تأمین وحدت مسلمین را به منظور ترقی عالم اسلامی ضروری می‌شمرد. «رویای آتش» زندگی‌نامه‌ی داستانی سیدجمال‌الدین اسدآبادی است که به همراه سالشمار زندگی وی در پایان به چاپ رسیده است.

◊ تبار ترور (مروری بر تاریخچه و کارنامه‌ی تروریستی سازمان مجاهدین خلق)
محمدصادق کوشکی، چاپ اول، تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۴۸۰ ص، وزیری (شومیز).

سازمان مجاهدین خلق از جمله مشهورترین تشکل‌های سیاسی است که به واسطه‌ی ویژگی‌های منحصر به فرد خود در طول عمر قریب به چهل ساله‌اش، به تناوب کانون توجه سیاستمداران، پژوهشگران و عامه‌ی مردم قرار گرفته و برخلاف بسیاری از گروه‌های مشابه توانسته است نزدیک به چهارده در صحنه‌ی سیاسی کشور (به مشابه‌ی یک عنصر قابل توجه) باقی بماند؛ اما به رغم این امر، چنان‌ها‌له‌ای از ابهام، گذشته و امروز این سازمان را فراگرفته که کم‌تر پژوهشگری می‌تواند با شفافیت و دقت به توصیف و بررسی آن بپردازد.

بررسی و مطالعه‌ی این گروه علاوه بر بعد تاریخی، از جنبه‌ی دیگر نیز ضروری می‌نماید و آن نقش چشمگیر، آن در مخالفت با نظام جمهوری و عناد با ارزش‌ها و تفکرات حاکم بر جامعه‌ی امروز ایران است. سازمان مجاهدین خلق از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون تغییرات عظیمی را در همه‌ی عرصه‌ها شاهد بوده است، اما در یک عرصه مواضع خود را ثابت و مستحکم نگاه داشته است و آن چیزی جز ضدیت با حکومت اسلامی و نهاد ولایت فقیه نیست. از این رو به منظور مقابله با تهدیدات متنوع نشأت گرفته از این گروه، شناخت دقیق آن در اولویت قرار می‌گیرد. در کتاب حاضر، پیشینه و ابعاد و جنبه‌های ناگفته‌ی سازمان مورد توجه نویسنده بوده است.

◊ نگاهی گذرا به حدیث بیداری؛ زندگینامه آرمانی - علمی و سیاسی امام خمینی (از تولد تا مرگ)

حمید انصاری، چاپ اول، تهران: محراب قلم، ۱۴۴ ص، پالئوبی (شومیز).

امام خمینی (ره) در شرایطی دیده به جهان گشود که ایران یکی از سخت‌ترین ادوار تاریخی خویش را تجربه می‌کرد. در این زمینه ظلم خوائین و حکام محلی، اوضاع نابسامان ایران در دوران قاجار، شکست نهضت مشروطیت، جنگ جهانی اول و... از جمله مسائلی است که می‌توان بدان اشاره کرد. امام خمینی در تعقیب هدف‌های ارزشمند خویش در سال ۱۳۲۸ طرح اصلاح اساسی ساختار حوزه‌ی علمیه را با همکاری آیت‌الله مرتضی حائری تهیه و به آیت‌الله بروجردی پیشنهاد داد. این طرح از سوی شاگردان امام و طلاب حوزه

مورد استقبال و حمایت قرار گرفت. در شرایطی که این پیشنهاد در حال عملی شدن بود مخالفت و کارشکنی مقدس مآب‌ها به اوج رسید، تا جایی که آیت‌الله بروجردی برخلاف نظر اولیه از انجام آن منصرف شد و آیت‌الله حائری نیز متأثر شده و برای مدتی به مشهد مهاجرت کرد. اما امام خمینی به رغم دشواری شرایط و دل‌تنگی شدید از این واقعه و حوادث مشابه دیگر هم چنان چشم امید به بیداری و حرکت‌های آتی حوزه‌ی علمیه بست. در اثر حاضر سرفصل‌ها و مهم‌ترین وقایع دوران زندگی امام خمینی (ره)، از تولد تا رحلت، با نگاهی اجمالی مرور شده است.

◊ تاریخ اقتصادی و سیاسی خلیج فارس در عصر فشار و زنده‌ی

حمید اسدیپور، چاپ اول، تهران: موسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی، ۴۲۰ ص، وزیری (شومیز).

بازرگانی به علل گوناگون همواره یکی از وجوه و ویژگی‌های اساسی و بنیادین جامعه‌ی ایران به شمار آمده است. یکی از علل، موقعیت جغرافیایی ایران است؛ واقع شدن ایران بر کرانه‌ی دو آبراه طبیعی، یکی در شمال و دیگری در جنوب، امکان طبیعی بسیار مناسبی را برای گسترش داد و ستد در طول تاریخ ایران فراهم آورده نموده است. این موضوع در دوران پیش و پس از اسلام، نقش محوری در اقتصاد و نیز بازرگانی ایفا نموده است. در کتاب حاضر تجارت ایران در خلیج فارس در دوران افشاریه (عمدتاً نادرشاه) و زنده‌ی بررسی شده است. اهمیت دوران اقتدار و پادشاهی نادرشاه از یک سو و جایگاه مهم دوران

حکومت کریم خان از سوی دیگر تنها در دستاوردها و اقدامات سیاسی یا نظامی آنان خلاصه نمی‌شود، بلکه اهمیت ویژه‌ی این دوران در آن است که نه تنها جامعه‌ی ایرانی بلکه منطقه‌ی خلیج فارس و نیز خاورمیانه در حالت گذر و انتقال قرار داشتند. این شرایط گذر و انتقال در ایران و مناطق پیرامون آن و از جمله خلیج فارس در وضعیت رخ می‌دهد که تحولات جهانی هم به سرعت در حال گسترش بود. این دوران که فراز و نشیب‌های تاریخ ایران و خلیج فارس در قرن ۱۸ م/ ۱۲ ق را شامل می‌شود، عصری است که در اوایل آن در روسیه‌ی تزاری، پتر کبیر ظهور می‌کند، هلند از صحنه‌ی اقتصاد جهانی خارج می‌شود. انگلستان یکه‌تاز عصره‌ی استعمار می‌گردد و در اواخر آن در فرانسه، انقلاب کبیر به وقوع می‌پیوندد و معادلات جهانی در روندی که از لحاظ اقتصادی و اجتماعی، گفتمان سرمایه‌داری و تجارت بر آن حاکم است، به سرعت در مسیر تکامل و تحول قرار می‌گیرد.

◊ مردم‌شناسی آران و بیدگل: آران و بیدگل در آیین‌ها و باورها

محسن نبازی، چاپ اول، مقدمه: سیف‌الله امینیان، ویراستار: ربابه زمانی، تهران: ناشر: الحجج (عج)، علم و دانش، ۲۲۲ ص، رقعی (گالینگور).

فرهنگ، شیوه‌ی عمومی زندگی مردم و به عبارت دیگر، مجموعه‌ای از باورها، آیین‌ها، اندیشه‌ها، ارزش‌ها و نیز مسائل، موضوعات و مقولات مادی است که تک‌تک افراد جامعه، به عنوان اعضای گروه یا اجتماع، آن را فرا

می‌گیرند. وسعت قلمروی فرهنگ به وسعت اجتماعی انسان و شامل تمامی ذخایر و میراث‌های اندیشه و دست‌انسان از آغاز تا به امروز است. فرهنگ، موضوع محوری علم مردم‌شناسی است و از ابتدای شکل‌گیری مردم‌شناسی، توجه ویژه‌ی مردم‌شناسی و انسان‌شناسی به مطالعه‌ی فرهنگ عمومی به عنوان حوزه‌ای از نظام فرهنگی جامعه معطوف بوده است. کتاب حاضر به معرفی فرهنگ مردم شهرستان آران و بیدگل و آثار تاریخی، آداب و رسوم، و باورهای عامیانه‌ی آنان - از توابع استان اصفهان و در پنج کیلومتری شمال کاشان - اختصاص یافته است. توضیح برخی از داستان‌های قدیمی رایج در این منطقه، عرضه‌ی ضرب‌المثل‌ها، اصطلاحات و کنایه‌ها، نیز معرفی اشعار محلی، مشاغل قدیمی، طب سنتی، غذاها و بازی‌های سنتی پاره‌ای از موضوعات کتاب است.

◊ زبان، ادبیات، تاریخ و فرهنگ ایران: در گفت‌وگو با ایران‌شناسان

علی‌اکبر عبدالرشیدی، چاپ اول، تهران: اطلاعات، ۲۶۶ ص، وزبوی (شومیز).

روابط ایران و اروپا از عصر صفوی با آمدن مسافران و نمایندگان دول اروپایی یا شرکت‌های تجاری به ایران به طور جدی آغاز شد. علاقه‌ی اروپاییان به ایران در آغاز، انگیزه‌ی سیاسی و سپس اقتصادی داشت. با آغاز شدن مطالعه‌ی زبان، ادبیات، تاریخ و فرهنگ ایران نیز در کشور افزایش یافت. نخستین علاقه به تاریخ فرهنگ و تمدن ایرانی به دلیل تماس مستقیم مقامات کمپانی هند شرقی بریتانیا با میراث تمدنی ایرانی موجود در هند بود. قرن

نوزدهم را عصر طلایی ایران‌شناسی در انگلستان می‌دانند. ترجمه‌ی آثار ادبی و تاریخی ایران به زبان انگلیسی رواج یافت و دیپلمات‌های سابق به ایران‌شناسان و عرب‌شناسان تبدیل شدند. در کنار ادبیات، هنر ایرانی، باغ‌ها و معماری ایرانی نیز عناوین خوبی برای پژوهش در محافل شرق‌شناسی انگلستان بود. نگارنده در کتاب حاضر می‌کوشد تا در گفت‌وگو با تعدادی از ایران‌شناسان امروزی مشاغل در دانشگاه‌های انگلستان و دیگر کشورها تصویری از سوابق این ایران‌شناسان و حوزه‌های فعالیت آنان عرضه کند. در کنار این افراد، کسانی هم که از ابعاد غیردانشگاهی با ایران آشنا شده‌اند، مورد توجه قرار داشته‌اند که معرفی آن‌ها تصویر گسترده‌تری از ابعاد علاقه‌مندی به ایران یا ایران‌شناسی در غرب را نشان می‌دهد. از جمله ایران‌شناسانی که در کتاب از آن‌ها سخن رفته می‌توان باسورث، دنیس رایت، چارلز ملویل، کارلو چرتی، جیمز موریس، ویلیام چیتیک، جان فرانسیس اسمیت، کاترین اسپلمن، دالریمل، نلسون فرای، و آرتور پوپ را نام برد.

